

ПОРАДИ ЛОГОПЕДА БАТЬКАМ ПЕРШОКЛАСНИКІВ

Вступ до школи - це початок нового етапу в житті вашої дитини. Готовність або неготовність дитини до початку шкільного навчання багато в чому визначається рівнем її мовленнєвого розвитку. Адже саме за допомогою мовлення (усного та писемного) дитині належить засвоїти всю систему знань. Відтак, чим краще у неї буде розвинене мовлення до вступу до школи, тим швидше учень опанує читання і письмо. На сьогоднішній день серед здобувачів початкової ланки освіти у багатьох дітей часто спостерігається не різко виражене відставання в мовленнєвому розвитку, яке в дошкільному віці зазвичай не привертає до себе особливої уваги з боку батьків та рідних, але надалі воно може зашкодити успішному шкільному навчанню і привести до появи специфічних помилок, наприклад на уроках української мови та літератури.

Сучасні стандарти освіти та програми в школі висувають певні вимоги до стану мовленнєвого розвитку школяра. Так, на момент вступу дитини до першого класу у неї повинні бути розвинені всі компоненти мовленнєвої системи. Давайте уточнимо, які саме, та що ж мається на увазі під поняттям «мовленнєва готовність дитини до навчання в школі».

Отже, існують критерії готовності до шкільного навчання, які пред'являються до засвоєння дитиною рідної мови як засобу спілкування. Перерахуємо їх.

1. Сформованість звукової сторони мовлення.

У нормі вся звукова сторона мовлення повинна бути засвоєна дитиною повністю до 6 років. Це означає, що приходячи до школи, дитина правильно та чітко вимовляє всі звуки рідної мови в різних словах, у фразовому мовленні, не пропускає звуки, не спотворює їх або замінює іншими.

2. Володіння навичками звукового аналізу і синтезу.

Тобто дитина вміє:

- виділяти звук на фоні слова;
- чути і виділяти перший і останній звук в слові;
- визначати позицію звуку в слові (початок, середина, кінець);

- визначати кількість і послідовність звуків в слові, місце звуку в слові по відношенню до інших;
- називати слова із заданим звуком;
- вміти складати слова зі звуків;
- діти повинні знати і правильно вживати терміни «звук», «склад», «слово», «речення».

Як показує практика, без спеціального навчання дитина цими навичками оволодіти не може. Навчання звуковому аналізу і синтезу проходить на логопедичних заняттях і заняттях з навчання грамоті.

3. Складова структура слова.

Дитині 6 -7 років доступні слова складної складової структури (акваріум, бібліотекар, баскетболіст, екскаватор). Вона вимовляє їх в швидкому темпі, не переставляє склади, не пропускає, не додає зайві звуки і склади.

4. Словниковий запас.

До 7 років у дитини має бути досить великий словниковий запас (близько 2000 слів). У своєму мовленні вона повинна активно використовувати всі частини мови (іменники, прикметники, дієслова, прислівники, антоніми, синоніми, числівники), розуміти переносне значення слів, підбирати узагальнюючі поняття для групи предметів, знати багатозначні слова.

5. Сформованість граматичної будови мовлення.

Дитина повинна вміти змінювати слова і утворювати нові; змінювати іменники за відмінками і числами; вживати різні прийменники, узгоджувати іменники з прикметниками в роді, числі, відмінку; узгоджувати іменники з числівниками; правильно вживати дієслова. Утворювати зменшувально-пестливу форму слів; дієслова за допомогою префіксів та ін.

Недорозвинення цього досвіду виявляється в труднощах конструювання складних речень, пропуску членів речення, порушення послідовності слів у реченні.

6. Зв'язне мовлення.

До 7 років дитина повинна вміти:

- переказувати невеликі за обсягом оповідання та казки;

- складати розповідь по картинці;
- складати розповідь по серії картин;
- відповідати на питання по тексту.

При переказі (оповіданні) звертається увага:

- на розуміння дитиною тексту (вона повинна правильно формулювати основну думку),
- на структурування тексту (вона повинна вміти послідовно і точно будувати переказ),
- на лексику (повнота і точність використання слів),
- на граматику (вона повинна правильно будувати речення, вміти використовувати складні речення).

7. Мовленнєва комунікація.

- дитина має бути досить активна в спілкуванні,
- вміти слухати і розуміти мовлення,
- будувати спілкування з урахуванням ситуації,
- легко входити в контакт з дітьми і дорослими,
- ясно і послідовно висловлювати свої думки,
- користуватися формами мовного етикету.

8. Дрібна моторика рук і психічні процеси (пам'ять, увага, мислення, сприйняття).

Добре розвинена дрібна моторика сприяє розвитку мовлення (пальчикова гімнастика, ігри з прищіпками, обведення і штрихування предметів, шнурівка, нанизування намистин, аплікації, ліплення, плетіння, вирізання ножицями і т.д.).

Якщо ваша дитина має труднощі в мовленнєвому розвитку і потребує спеціальної допомоги, то не варто чекати, необхідно звернутися до логопеда.